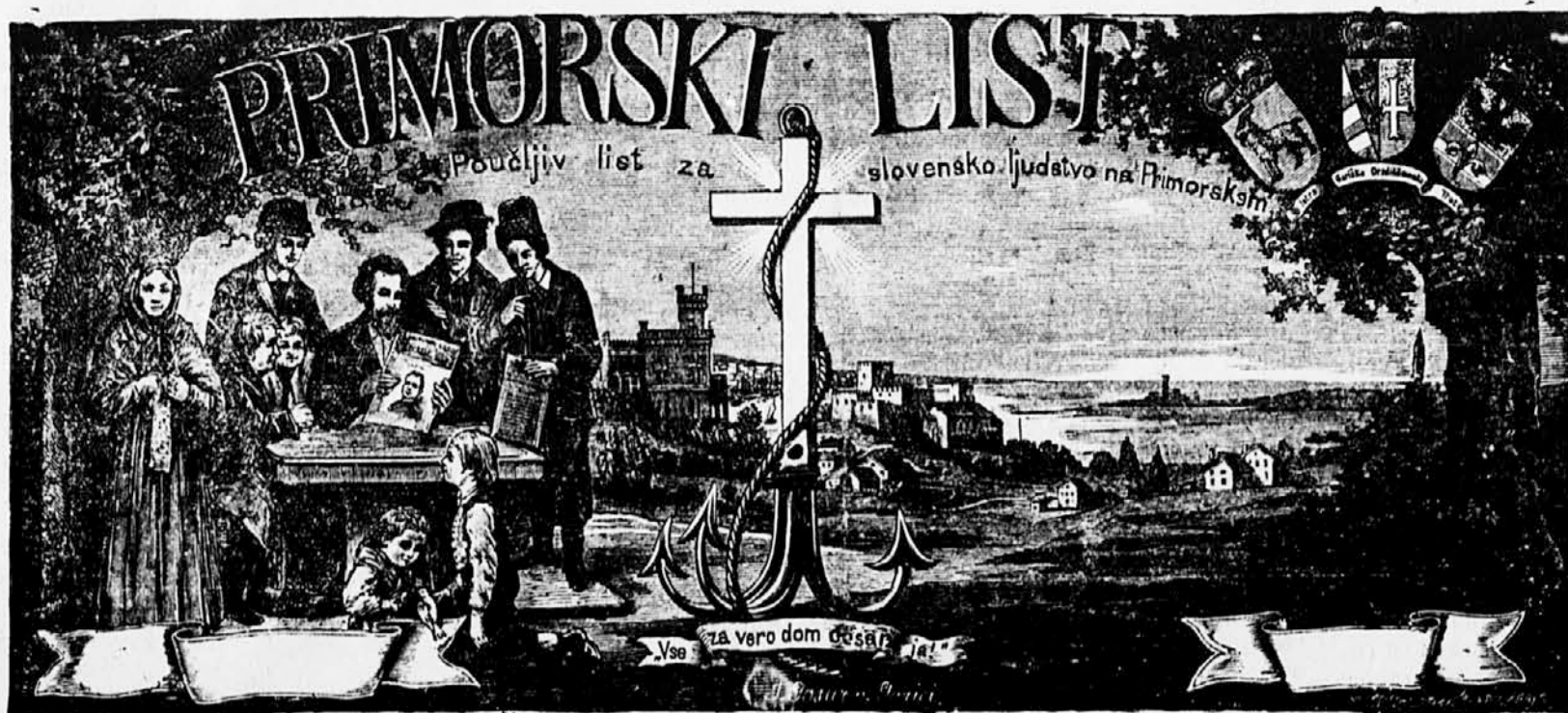

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Naročnino in naznanila sprejem a upravištvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

II.

Siromaščina je res velika.

Delavski ljudje živijo po večini v nesrečnem stanju in v nezastuženi revščini. Leo XIII.

2. „Drugi siromak trpin je delavec v mestih“, začel je župnik dalje govoriti. „Prereševali smo najprej kmečko uboštvo, zdaj pa pogledimo še v mesta. V mestih je siromaščina delavskega ljudstva še večja ko na deželi. V mestih je Stefan sicer videl bogastvo, a menim, da tudi uboštva ni spregledal. Kdo pa so v mestu ubogi? Delavski ljudje: čevljarji, krojači, nosači, posli, delavci v tvornicah in njim enaki. Ti so na sploh ubogi. Če so pametni in zdravi, ne godi se jim ravno slabo, ali če pametni ni ali če pride bolezen v hišo, tedaj je v taki družini gorjé nepopisno.

Hrana delavskih ljudij v mestu je draga in nezdrava. Vino je ponarejeno, moka je pomešana s prahom, maslo je loj, olje je nesnaga, sir je krompir itd. Vse to pa plačujejo trgovcem silno drago. Gospoda pije fino vino po 40 kr., delavec pije žonto po 60 kr.

Stanovanja delavskega ljudstva v mestih so luknje. Kmet preživi cele dneve pod nebom in je zdrav, v mestu se tiščijo dan in noč v hiši. In kakšne hiše imajo! V eni sobi pri tleh so vsi prostori za 5–7 oseb. V enem kotu je ognjišč, v drugem je postelja, v tretjem je kup cunj, katere zvečer raztegnejo, da nanje ležejo siromaci. Ravno tako nezdrave in zaduhle so njih delavnice, a še veliko hujše so tvornice (fabrike), ki smradajo cele okolice. V takem neznosnem smradu dela delavec 10 do 12 ur na dan, včasih tudi cele noči.

Njih plače so včasih tako nizke, da skoraj ne morejo živeti. — Še niže so plače žensk in otrok, kateri se vže mladi morijo v onih nezdravih prostorih. Vsled tega narašča v mestu blede, slabotno in jedčno ljudstvo, ki nima nobenega veselja na svetu.

LISTEK.

Po krivem na smrt obsojen.

Malo pred polnočjo je bilo. V neki jetniški celici v Santjagu (Južna Amerika) sta dva moža kleče molila. Bila sta redovnik O. Kajetan Tapija in radi umora na smrt obsojeni Bričeno. Ko sta odmolila, vdari 12. uro v bližnjem stolpu. Mrzel veter je pihal, da sta se oba od mraza tresla.

„Oče“, reče obsojenec, „ne izpostavljajte se prehlajenju radi moje osebe; noč je mrzla kot led in mogla bi vašemu zdravju škodovati. Prosim vas, stopite v kako toplejšo sobo!“

Ali ta se ni hotel niti za trenotek oddaljiti in je rekel: „Ne skrbite za me!“

„Pa sedite vsaj na to klop, med tem

A da bi vsaj ta plača bila stalna in zanesljiva, kar pa ni, ker gospodarju ni delavec nič, delavcu gospodar nič, v štirinajstih dneh se ločita, da se nikoli več ne vidita, kajti delavska pogodba ne velja več ko za 14 dni. — Uradnik je stalno nameščen v službi in ima pogodbo za celo življenje. Ko ga bolezen ali starost odžene od dela, vleče primerno pokojnino (penzijo). Če umrje, imajo pravico do podpore žena in mladoletni otroci. Naj si bo njegova plača še tako pičila, v primeri z delavcem je vsaki uradnik gospod, ker delavec siromak živi od danes do jutri, nima stalne plače, nima trajne pogodbe, nima pokojnine, žena in otroci nimajo podpore. — Delavec je na svetu sam svoj ko cigan!

Zadnji čas so vpeljali zavarovanje delavcev, da vdobivajo 60% plače v boleznih in to do 14 tednov, ali če pri delu ponesrečijo, vdobijo neko pokojnino. — Toda to pokojnino morajo siromaci sami skladati. Večkrat je tudi ne vdobijo, če ni v blagajnah denarja; veliko delavcev pa še sploh ne živijo te dobrote.

Vrh uboštva pride še neumnost in greh. V mestu je veliko slabih zgledov in priložnostij. Delavec ima premalo šole in odgoje, pade pri prvi priložnosti. Greh pa stane, nečistost in požrešnost obirata ob nedeljah nesrečnega trpina, da gre v ponedeljek čisto gol na delo. Dobičkazeljni kramarji in krčmarji prav nastavljajo delavcem priložnosti (plese, zabave, shode, izlete), da jim izvabijo trdo zaslužene novce. Gosposka meni, da je to celo dobro, češ, saj tudi ljudstvo mora imeti kako veselje. To je krvavo veselje, ako za en poldan divjega uživanja, katero si delavec privoščil, cel teden stradajo žena in otroci! Uboštvo in neumnost sta sestri!

Še nekaj tlači ubožno delavsko ljudstvo v mestih, namreč preziranje in zaničevanje bogate gospode. Na deželi se ubogi in bogati ljudje tikajo in občujejo med seboj kakor enakopravni tovariši in bratje, v mestu se ne poznajo in se skoraj ne pogledajo. Gospoda hodi ravno po koncu mimo siromakov in ima za ljudstvo le zaničljive poglede in besede. Seveda najdeš med bogatimi meščani tudi prave dobrotine ubožcev, ali na sploh bogatini prezirajo žuljave roke. To preziranje in zaničevanje silno težko dá poštenemu delavcu. Na tihem povpra-

spišem še zadnje pismo na svojo soprogo in otroke.“

O. Kajetan sede in nekoliko zadremle, dokler ga ne prebudi iz sna glas zvončka v pisarni.

Med tem se je obtoženec, kateri je vedno trdil, da je nedolžen, pismeno poslovil od soproge in otrok.

Na to tiho potrka nekdo na vrata, in pozove redovnika iz celice na hodnik, kjer mu sporoči, da je smrtna kazen vničena, ker so spoznali Bričenijska nedolžnega.

O. Kajetan stopi kmalu spet v celico.

„Kaj pa delate sedaj, dragi prijatelj?“ ogovori kaznjenca.

„Poslovil sem se od svoje družine in svojih prijateljev; sedaj mi ne preostaja drugega, nego da se vam zahvalim za vašo pomoč!“

šuje: „Ali nismo vsi bratje? Ali ne delam tudi jaz za občno blaginjo kot drugi stanoviti? Ali nisem po Kristusu tudi jaz svoboden in blagoroden?“ A zveni mu odgovor od zgoraj: „Ti nisi nič, pojdi mej „niže ljudstvo“ in ne dotikaj se nas iz „boljših“ stanov.“

„Le petica dá ime sloveče, in človek toliko velja, kar plača“ pravi resnično Prešern.

Po velikih mestih kakor n. pr. v Londonu, v Parizu, na Dnnaju itd. je še večja siromaščina ko v malih mestih. Vsako toliko časa izide kakšen popis onih smradljivih brlogov, v katerih umirajo stotine trpinov od lakoti in nesnage; a umirajo brez vse človeške tolažbe kakor črna živina. Svet bere take popise, čudi se, kako-li more človek toliko pretrpeti, gane ga beseda, ali ne stori nič in vso stvar kmalu pozabi.

Ne bom več nadalje popisaval uboštva in nesreče delavskega ljudstva. Menim, da ste me dobro razumeli in da ste spoznali, kako krvavo resničen je stavek, da, kdor dela nič nima.“

Tako je župnik sklenil svoj govor. Ljudje pa so ostali zamišljeni in nemi, nikdo ni zdaj izpregovoril besede. Župnik jim je govoril iz srca; kar so ti siromaki vže vedeli in čutili, a niso si znali povedati, to jim je zdaj izšolan in zgovoren človek, njih dušni pastir, povedal: Kdor dela nič nima.

Bilo je vže poprej dogovorjeno, da ostala tri vprašanja bo pojasnil učitelj. Začel je pa tako le:

„Počteni možje! Odgovoriti imam na vprašanje: Ali je Bog hotel, da bodi tolika siromaščina na svetu? Moj odgovor se glasi:

Bog ni hotel, da bi ljudje živeli v siromaščini.

Vže v začetku ko je svet ustvarjal, je vse tako uredil in pripravil, da ni imelo ničesar manjkati človeku. Greh je vzle človeku srečo, veselje obilnosti, ali potrebnega mu ni vzel. Tudi po grehu ni Bog odrekel človeku svoje mile previdnosti. Bog, ki ljudi ustvarja, tudi skrbi zanje. Ne bilo bi primerno božji previdnosti, ako bi ljudje od pomanjkanja hirali. — Človek, ki siromaščino trpi, ni za nič. Kakor hira na telesu, hira tudi na duši; ni za učenje, ni za napredek,

„Ste pa res pripravljen na smrt?“

„Da, oče“, ponovi Bričeno, „pripravljen sem popolnoma.“

„Dobro, ker ste tako stanoviti, bodete tudi veselo novico (vest) hladnokrvno sprejeli.“

„Kako —!“ se začudi Bričeno in ostrmi.

„Glejte, božja previdnost me je odločila, da vam naznanim popolno oproščenje kazni! Zahvalimo najprej Boga za to nepričakovano milost!“

Bričeno ne pusti spovedniku dalje govoriti. — Vrže se na tla in od veselja joče. Kmalu na to vstopi vratar kaznilnice v celico, čestita kaznjencu za oproščenje in mu razveže okove. Na to se vsi prisrčno zahvalijo Bogu in zapuste celico.

V Buenos Aires-u se je pri nekem notarju zglasil mož imenom Alvarondo, kateri je priznal, da je on pravi morilec.

ni za pobožnost. Siromaščina ne rodi človeški družbi mož sposobnih za cerkvene ali državne službe; siromaščina ne more cerkvā zidati ali jih z zlatom in srebrom krasiti Bogu na čast. — Iz siromaščine izvira sužnost, je rekel stari modrijan Plato, naš pregovor pa pravi: Uboštvo krati moštvo. — Siromaščina je tudi le prerada priložnost v greh. Sabinci so rekli: Siromaščina je nečistnica.

Zato pa so pobožni in modri možje vselej prosili Boga, naj jih ohrani siromaščine. Modri kralj Salomon je tako le molil in prosil Boga: „Dveh rečij sem te prosil, ne odrekej mi jih do smrti. Nečimurnosti in lažnjivih besed varuj me, siromaštva in bogastva ne dajaj mi, ampak podeli mi kar mi je potrebno za življenje. . . da me revščina ne prisili krasti ali da ne bi morda preklinjal Tvojega imena.“ Zveličar sam nam je zagotovil: „Iščite najprej kraljestva božjega in vse drugo vam bo dodano“ t. j. dodano vam bo vse, kar je potrebno za življenje: hrana, obleka, stanje itd. — Zapovedal nam je, naj prosimo nebeškega očeta vsakdanjega kruha, katerega nam ne bo odrekel, ker noče, da bi stradali njegovi otroci.

Katoliška cerkev je — po zapovedi Gospodovi — takoj prve dni svojega obstanka začela ubožnim in siromašnim lajšati trpljenje, a ta skrb za siromake je v cerkveni zgodovini zasnovala imenitna dela v prid ubožnim, nesrečnim in onemoglim. — Cerkev sama zase ne išče bogastva, a tudi siromaščine noče v svojih hišah. Učeni krščanski možje so to tudi vedno učili, da ni božja volja, da bi človeku manjkalo, kar mu je potrebno. To je občno krščansko prepričanje, da je srečen tisti narod, ki nima ne bogatinov, ne trpinov, ampak ljudi, kateri s postenim delom živijo, ne da bi kruha stradali.“

Po teh besedah se je govornik nekoliko ustavil. Takoj se je ohrabil neki poslušalec in vprašal: „Če je res, da Bog noče siromakov, zakaj je pa rekel Gospod: Ubožce boste imeli vedno pri sebi in jim boste lahko pomagali?“

Učitelj je odgovoril: „Ubožce bomo imeli vedno med seboj, to je resnica, ali besede Kristusove moramo tako umeti, da med vsem ljudstvom bodo vedno nekateri nesrečni in bedni ali po svoji

*) Pregov. XXX. 8-9.

Brzobjavno je na to predsednik vničil obsodbo in Bričenijska oprostil.

Po nemškem. C.

Napoleon na smrtni postelji.

General Montholon poroča o zadnjih trenutkih Napoleonovih v pismu sledeče: Po prejemu sv. poslednjega olja mi reče Napoleon: „Sedaj sem pa srečen, ko sem izpolnil svojo versko dolžnost. Želim vam, general, isto srečo, ko boste na smrtni postelji. Ko sem bil na prestolu, nisem mnogo cenil verske vaje; čast človeka omami — ali bil sem vsejden veren. Glas zvona me je veselil, pogled duhovnika mi je ganil srce. Hotel sem to mnogokrat zatajiti (prikriti), ali to je slabost. Boga hočem častiti. General, ukrenite, da napravijo v stranski sobi oltar in izpostavijo Najsvetejše. Molite štiri-deseturno molitev!“ C.

neumnosti ali po nesreči ali po hudobiji drugih ljudi, ali s tem ni rečeno, da Bog sem to hoče, še manj pa bi smeli besede Gospodove tako razlagati: da bode celo ljudstvo siromašno in bedno, kakor je vidimo dandanes siromašno in revno. — Siromaščina je včasih tudi kazni božja, ali tudi v tem primeru je ni božja volja kriva, ampak človekova grešna volja, katero je Bog pokoril.

Politični pregled.

Naš avstrijski državni zbor. — V soboto je imel ministerski svet svojo sejo. Govorilo se je, da se v tej seji določi dan, na kateri se ima zopet sklicati drž. zbor Ker se pa to ni zgodilo, misli se, da se drž. zbor ne snide poprej, nego da proračunski odsek dokonča svoje delo. Med ministerskim predsednikom dr. Koerberjem in med voditelji čeških in nemških strank vrše se sedaj pogovori. O teh pogovorih pišejo „Narodni Listy“, da je poslanec dr. Herold naravnost povedal dr. Koerberju, da se Čehi niti ne udeležijo nameravanih nemško-čeških pravnih konferenc, ako jim vlada že poprej ne zagotovi, da bodo Nemci odnehali od nekaterih zahtev, katerih Čehi nikakor ne morejo sprejeti.

Ogerske želje. — Nekateri listi poročajo, da zahtevajo Ogrji zase: Dalmacijo, Bosno in Ercegovino. Pravijo, da je to glavna preporna točka med Avstrijo in Ogersko, ki ovira ustanovitev pogodbe.

Kitajske razmere. — Dne 7. t. m., tako poročajo razni časopisi, se je po dolgem času vrnil kitajski dvor v Peking. Cesarja, cesarico udovo in mlado cesarico ter princa Čuna so nosili v nosilnicah. Dvor je spremljala ogromna vojaška moč. Koj pri ustupu v prepovedano mesto sta se cesar in cesarica podala v tempelj, na to pa v svoj prenovljeni dvor.

Koliko stane Angleže vojna v južni Afriki? — Preračunili so, da stane Angleže vojna v južni Afriki do sedaj 1 milijardo in 750 milijonov kron, t. j. 37 milijonov na teden, 5.340.000 K na dan, 220.000 K na uro in 3700 K na minuto!

Novice.

Poziv dr. Tumi! — Slovesno in odločno pozivljemo deželnega poslanca dr. Tuma, naj trditev, da je „duhovščina Tolminskega okraja ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako ne volijo g. Klavžarja“, ali dokaže ali pa javno prekličje. V slučaju, da tega ne stori, imeli ga bomo za nesramnega lažnika in podlega obrekovalca, ki ni vreden naslova: „deželni poslanec“.

Več duhovnikov Tolminskega okraja.

Gonja proti „Prim. Listu“. — Opozarjamo svoje somišljenike, da je agitacija proti „Primorskemu Listu“ v onih občinah, v katerih smo pri zadnjih volitvah propali, naravnost nezasišana. — Prosimo tedaj rodoljube, naj pridno širijo naš list, kajti cena je tako majhna, da se moremo vzdrževati le, ako je število naročnikov veliko in ako naročniki najstrože izvršujejo svojo dolžnost. Na delo! S podpiranjem in razširjanjem lista pomagamo resnici in pravici do zmag.

Veselo naznanilo. — 20. februarja tega leta bo dovršenih 24 let, odkar vlada vesoljni katoliški svet sv. Oče Leon XIII. — Dne 20. februarja l. 1903 bo pa dovršenih 25 let, česar ni čakal od sv. Petra sem, razun Pija IX. noben papež. Za sv. Petrom, prvakom apostolov in prvim Kristusovim namestnikom, je bil samo Pij IX., ki je vladal celih 25 let.

Bog daj, da bi slavni starček Leon XIII. bil tretji izmed 262 doseđanjih cerkvenih vladarjev! — Pač sama božja previdnost vzdržuje eno in devetdeset let starega Leona XIII., ki je sicer slaboten na telesu, a še vedno čil na umu!

V spomin rajnemu kn.-nadškofu Alojziju. — Znano je, da je rajni kn.-nadškof Alojzij srčno želel ustanoviti v malem semenišču gimnazij. Njegovi koraki v dosego tega namena pa so bili naravnost nerazumljivi. Prenašati je mo-

ral radi tega ostro kritiko, ki ga je bolela.

Tako n. pr. ni dovolil, da bi se bila kupila v ta namen jako primerna Ritterjeva palača na Kornu z lepim vrtom in obširnimi parkom za nizko ceno 37.000 gl. Takrat je tudi goriško mesto ponujalo za tedanje poslopje malega semenišča 25.000 gl. K temu bi se bilo dodalo še 12.000 gl. in krasna palača z lepim parkom bi bila last malega semenišča. Da se to ni zgodilo, je velika škoda!

Ker se ni kupila Ritterjeva palača, moralo se je poslopje malega semenišča višati, kar je stalo okolu 12.000 gl. Ta denar se je zdel vsem zavržen, ker ni lega ugodna in primerna.

Ker so malo semenišče obdajale umazane hiše, treba je bilo te pokupiti, kar je stalo okolu 12.000 gl. Zopet zavržen denar!

Kadarkoli se je ponudila kaka lepa priložnost za nakup primerne poslopja, vselej je bil kn.-nadškof nasproten. Radi tega je duhovščina ustanovila obe „Alojzijevišči“, česar bi ne bilo, ako bi bil rajni nadškof drugače postopal. Nihče ga ni mogel prav razumeti.

Njegov načrt pa je prišel te dni na svetlo. Pred kratkim je umrla v Gorici bogata gospa Roza Scapolo, ki je bila dala rajnemu kn.-nadškofu pismeno obljubo, da bo zapustila svoje premoženje, okolu 200.000 K, malemu semenišču in sicer pod pogoji, ki so rajnemu nadškofu vezali roke gledé nakupa drugih hiš. Ko bi se bila ta obljuba izpolnila, bi bilo malo semenišče z lastnimi šolami zagotovljeno.

Mi objavljamo te vrstice v spomin, pa tudi v opravičenje blagega pokojnika, preljubljenega vladike Alojzija. X.

Novi častni kanoniki. — Presviti cesar je dne 2. t. m. imenoval častne kanonike preč. gg. dr. Jož. Gabrijevčiča, vodjo centralnega semenišča, Dominika Alpija, profesorja bogoslovja, Ant. Gibiča, dekana v Črnicah, Iv. Rodaro, župnika v Gračežu in Jožefa Krageljca, dekana v Tolminu.

Za „Alojzijevišče“. — Preč. gosp. Goth. Pavletič in preč. Jan. Leben po 20 K, preč. gg. Jurij Peternel, Jan. Kovačič, Ant. Glešič, Fr. Kranjec in Jan. Kunšič po 10 K, preč. gg. Bogom. Nemeč, Fil. Abram, Jan. Wester in Val. Batič po 5 K, preč. g. S. Defar 2 K.

Upravi našega lista sta poslala: č. g. Andr. Mesar 10 K, Jos. Kosec 10 K (ravno toliko za „Šolski Dom“).

Bog stotero povrni!

Napad na „Alojzijevišče“. — „Soča“ piše o nekih nedostojnostih, katere da je uganjal v „Alojzijevišču“ brat Fridolin. Koliko je na tem resnice, zdaj pač ne moremo preiskovati, ker je brat Fridolin bil že pred poldrugim letom premeščen iz Gorice in ni že pol leta sploh šolskih bratov v „Alojzijevišču“. Ko bi res bilo, kar piše „Soča“, bi bilo obžalovanja vredno. Nihče bi tega bolj ne obsojal, kakor odbor in pa častita duhovščina, katera si za vzdrževanje tega zavoda v resnici pri svojih ustih prikrajšuje. Na vsak način pa hočemo o tem natanko sporočiti redovnim predstojnikom. — Brat Fridolin je navaden kuhar, a „Soča“ je hotela z njim udariti po duhovnikih!!

Naša akademična mladina v Gorici je večinoma v naprednem taboru. Voditelji napredne rabijo te mladeniče kot hlapčke pri raznih veseljih, zabavnih večerih, „krokčih“ in zlasti pri plesih.

Še nedavno se je „Soča“ pobahala: „Kdor opazuje naše družabno življenje v mestu, mora s ponosom gledati na ta mogočni krog (krok?) naše akademične mladine, na krasni venec naših dam, gospa, gospic, žen in deklet, kakoršen je bil zbran na Silvestrov večer pri „Jelenu“.

Tako znajo zapeljevati naprednjaki našo učeo se mladino, od katere upa narod slovenski boljše bodočnosti. Nič čudnega, ako opravljajo nekateri svoje visokošolske študije po 10 do 15 let mesto po 4 leta.

Pač nečastno za akademično mladino, da se družijo z znanimi pivci krokarskega pevskega in glasbenega društva!

Razmere v klubu goriskih italijanskih deželnih poslancev. — Ital. klub šteje 11 poslancev, godilo pa se je v njem do najnovejšega časa le to, kar je zahtevala ena glava. Vsi drugi ital. deželni poslanci so bili le za prič.

Posl. grof Panigai se je uprl diktaturi liste glave in ker jej ni maral več slepo služiti, je odstopil od poslanstva. Kmalu za njim pa so izstopili iz kluba še trije poslanci, namreč žid Luzzatto, Naglos in Valentinis.

Korak grofa Panigaja je resen in odločen, izstop ostalih treh poslancev iz kluba pa se nam zdi le pesek v oči!

Zgradba deželne norišnice v Gorici. — Deželni zbor je dne 4. t. m. odstopil poročilo žida dr. Luzzatta o zgradbi nove deželne norišnice v Gorici zopet deželnemu odboru z naročilom, da naj to zadevo še enkrat prouči ter stavi o svojem času primerne predloge deželnemu zboru.

Mi odobrujemo ta sklep deželnega zbora, kajti sedanjí načrt ni za našo majhno in ubogo deželo.

Nova past za goriške Slovence. — „Lega nazionale“ je kupila zemljišče grofa Paceta pri postaji južne železnice proti Oglejski ulici, kjer postavi laške šole. Italijani upajo na ta način poitalijančiti oni del mesta, ki je skoro izključno slovenski in spada pod duhovniško šandrežko. Tako gre irredentovska zdražba naprej! Rojaki, na delo!

Italijanska šola v Podgori. — Upravna sodnija je zavrnila utok, kojega je podal tukajšni c. kr. okrajni šolski svet radi vzdrževanja italijanske šole v Podgori.

Kaj porečejo sedaj Italijani, ako bo goriški okrajni šolski svet hotel ustanoviti laško šolo za Podgoro blizu Ločnika ali v Grojni, kakor je goriško mesto ustanovilo šolo za Slovence blizu Št. Petra?!

Kmečki shod v Gorici. — V nedeljo dne 12. t. m. ob 10. uri je priredilo slovensko društvo za zavarovanje goveje živine v Gorici shod v deželni kmetijski šoli. Udeležba je bila zelo številna.

Govoril je vodja kmetijske šole g. Dominiko o krmiljenju živine. Svaril je kmete zlasti, da naj nikar ne krmijo z listjem, ki je od slane oparjeno.

Kmetu Lovrencu Velikonja iz Rozentala se je prisodilo za crkveno kravo 168 K.

Za l. 1902 se je zavarovalnina določila na 2/3.

Društvo je v l. 1901 bilo goriškim kmetom v veliko srečo. Blagajnični preostanek koncem leta 1901 znaša 558 K.

C. kr. profesor — nadzornik „Soče“! — V „Gorici“ št. 103. čitamo, da je g. Seidl, profesor na c. kr. realki v Gorici nadzornik pohujšljive „Soče“. Vrlemu profesorju, kateremu je v izgoj izročena naša mladina, čestitamo!

Hribovec volilnim možem hribovcem. — Trdni neomahljivi, jekleni bodite, volilni možje v Tolminskem glavarstvu! Vedeli niste sicer še doslej, a izvedeli ste sedaj, da boste brez usmiljenja pogubljeni, ako ne volite gospoda Klavžarja. Povedal vam je to nezmojljivi liberalni kolovodja dr. Tuma, ki ima posebno zadnji čas po česniku, to je po judih, „dišeče“ vizije. — No, privoščimo to veselje obupanemu človeku, ki je skočil skozi tri obroče (000) ter padel nazadnje tako nesrečno, da je izgubil štiri (4) dragocene knofe. — Sedaj veste možaki, kako je Tuma zvest načel: „Če moja ne velja, naj vse hudič vzame!“ — Segel je v roko italijanskim liberalcem in legel v naročje Abrahama Luzzatta, da bi vničil rojaka, pred katerim se trese njegovo slavno okostje, da bi vničil g. Klavžarja, ki ima, kar se tiče deželne administracije, več v peti, nego Tuma v glavi. — Da se pa ne posreči dr. Tumu umazani naklep, stopite možje Tolminskega glavarstva ob določenem dnevu zopet polnoštevilno na noge! — Druga zausnica, katero prismožite hribovcem liberalcem, bode toliko hujska od prve! S tem izgube liberalci na Tolminskem ne samo zadnji groš, ampak tudi zadnji knof.

S Krasa. — Dr. Treo je bil proglašen za kandidata liberalne stranke v kraških kmetijskih občinah, če tudi ne bi smel ne voliti, ne biti izvoljen. — Ali nista vedela slavni jurist Henrik in kramar Dreje, da 3 × 0 = 0? Nista-li vedela, da dr. Treo ne more drugače priti v deželni zbor, kakor v kontraband? — Kako, da ni tega zapazil niti vladni komisar v Sežani? Toliko časa je kandidiral Karel z vsemi štirimi, nobena oblast ni vedela, da tega ne sme. — Še le kraški volilci razgnali so to neprodarno temo ter posvetili Korlu domov v pisarno.

Vže je Karel slovesno obljubil arhimandritu Tumi:

„Ti čes, Hinko, prvi carovati, a ja ču ti biti do koljena...“
Ko je Hinko izletel iz deželnega odbora, a Karel iz zbora in odbora, pa: „Kako ti je siv-zelen sokole, kako ti je bez desnoga krila?“
Odgovara siv-zelen sokole: „Kao bratu, koji brata nema“.

Kdo bo kandidat za Krasu? — Poročajo nam, da hoče biti M. u. h. zopet deželni poslanec. Prej ni maral za rečevo v kmečkih občinah, ker je upal, da bo poslanec veleposestnikov, zdaj pa se zopet sili med kmete. Kraški kmetije, na noge!

Duhovniške premembe v tržaški škofiji. — Č. g. Anton Stemberger, kaplan pri sv. Antonu v Trstu, je imenovan župnim upraviteljem v Kastvu; č. g. M. Žugelj, kaplan v Zvonečih, je imenovan župnim upraviteljem v Dutovljah; č. g. I. Vrabeč, kaplan v Kastvu, je premeščen v Zvoneče.

Monsignor V. Zamliča, župnika v Voloskem, je škofjski ordinarijal imenoval prodekanom in častnim konzistorialnim svetnikom.

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Pazinu. — V Pazinu se je ustanovilo politično društvo za Slovence in Hrvate v Istri. Tako društvo je bilo v resnici jako potrebno, kajti politično društvo Edinost, ki je imelo razširjen svoj delokrog tudi po celi Istri, ni moglo tudi pri najboljši volji izvrševati tako vspešno prevzeto nalogo, kakor bo to lahko storilo novo politično društvo, ki ima svoj sedež v Pazinu v mestu, ki je pravo središče cele Istre.

Kdo bo deželni glavar v Istri? — Listi poročajo, da ni gotovo, da postane dr. Campitelli zopet deželni glavar isterski. Imenuje se ime dr. Rizzija, kateri da je bil v ta namen že pri namestniku v Trstu.

Železnica od Trsta do Poreča se v kratkem otvori. Na kolodvoru pri sv. Andreju v Trstu je pripravljenih vže veliko vozov za osebne in tovarne vlake.

Iz Krepelj dne 8. prosinca 1902. — Dne 1. prosinca je imelo tukajšnje bralno vinogradsko in sadjarsko društvo občni zbor po prenovljenih pravilih, katera je c. kr. namestnija v Trstu blagovolila potrditi meseca novembra min. l. Na dnevnem redu je bilo: Potrjenje računov za leto 1901 in v zmislu novih pravil: potrditev proračuna dohodkov in stroškov za leto 1902; volitev odbora.

V novi odbor so bili izvoljeni: Gg. Avguštín Orel predsednikom, Ivan Tavčar in Vinko Kompare podpredsednikom, Anton Tavčar tajnikom, Ivan Kobal blagajnikom; Anton Gomizel, Alojzij Brundula iz Krepelj in Viktor Širca iz Godenj, odbornikom; za pregledovalce računov in društvene nadzornike: Miha Brundula iz Krepelj, Avguštín Vrabič iz Godenj in č. g. Ferdinand Jonke, duhovnik v Dutovljah; za mirovno sodnijo: Luka Tavčar in Ivan Tavčar iz Godenj, Alojzij Širca, posestnik in trgovec iz Dutovelj in Anton Tavčar iz Krepelj; za predsednika mirovne sodnije: Andrej Tavčar iz Krepelj.

Iz Branice 8. januarja 1902. — Popravek resnici na ljubo. — Podpisani predsednik cerkveno skladovnega odbora izjavljam gledé na dopis v „Primorcu“ z dne 3. januarja t. l. št. 1. sledeče:

Ni res, da je računil naš g. kurat znanemu ženinu Fr. U. od Kobolov 14 kron za same oklice, marveč resnica je ta le, da je vsled določenih stolnih pristojbin, ktere si je sama naložila naša nova duhovnija z dne 10. junija 1870, in ktere je potrdilo tudi knezonadškofijstvo z dne 1. julija 1870, št. 937, še premalo dotičnemu ženinu zaračunil, namreč manj 2 K 60 h. G. kurat je računil za se le 10 K, mesto 12 K 60 h, kakor stoji v pristojbinski listini, ktere izvornik imam jaz v rokah. V tej stoji med drugimi stolnimi pristojbinami pod št. 3 ta le odstavek: Za vsak krstni list, samski list, oklicni list, poročni ali mrvaški list, in to za vsacega posebej, — kolek pa ima prinesiti stranka sama, — 2 gl. 10 kr. ali 4 K 20 h. Ker je o tej priliki moral izdati g. kurat onemu ženinu: krstni, samski in oklicni list, t. j. troje listin, vsako na posebni poli in kolekovo, kakor to zahteva cerkveno pravo, bi bil on moral vsled gor omenjenega stolnega reda, ki je od zastopnikov te duhovne občine podpisan, računiti ženinu Fr. U. 4 K 20 h × 3 = 12 K 60 h, a je v istini računil le 10 K; toroj manj 2 K 60 h; ostale 3 K (ne 4 K) so bile plačane za 3 koleke po 1

K, ktere mora stranka sama plačati. — Kdor tega ne verjame, naj pride k meni pogledat izvirno pismo. Dalje ne pustimo, da bi nam tako dobiteljivega in silno požrtvovalnega kurata zlobno sunčili v „Primorcu“ in „Soči“ taki nepridneži, ki so prišli že večkrat v neprijetno dotiko s kazenskimi zakoni in so že gledali skozi železno omrežje božje solnce.

Vsi pošteni Braničarji smo zelo hvaležni našemu g. kuratu za veliko požrtvovalnost in lepe nauke, ki nam jih daje v cerkvi in drugod in smo z njim in njegovim vedenjem popolnoma zadovoljni, tako da onih par obrekovalcev v resnici niso niti vredni njemu čevljev likati!

V Branici, dne 8. jan. 1902.
Za cerkveni skladovni odbor Fr. Stemberger s. r. predsednik, v imenu vseh poštenih duhovljanov braniških.

Iz Rihemberga nam poročajo, da so naprednjaki na sv. Štefan pokradli posestniku Pod Čukom kokoši. Jedli so jih v Škrbini pri Urši. Zandarmerija ima že vse napredne tičke v rokah.

Taki slučajji so se v prejšnjih časih večkrat ponavljali. Dotični uzmoviči so bili znani pod imenom kokošarji. Ker so pa ti kokošarji postali naprednjaki, smo upali, da bodo zdaj vsaj kokoši varne. Motili smo se! Stara navada, železna srajca!

S Pečin dne 12. prosinca 1902. — Zimo imamo letos prav milo. Do novega leta je bilo vedno vlažno in deževno, po novem letu pa so nastopili jasni in prijetni dnevi, skoraj pretopli za zimski čas.

„Prim. List“ si je pri nas tudi letos pridobil nekaj novih naročnikov, kar je znamenje, da ljudstvo samo pripozna, kako potrebno je sedanjemu času dobrih časopisov in dobrega berila. „Duh časa“ je zasejal tudi v našo majhno vasico židovski liberalizem. Par umazanih listov prihaja tudi v naše „središče“. Iz njih puhti smrdljivi duh liberalizma med našo mladino, katera gre v omiki in napredku rakovo pot. Žalostno a resnično! Komaj šoli odrastejo, pa že znajo duhovnika zaničevati, kar je sad naprednega časopisja!

Somišljeniki! Razširjajte dobro berilo, dobre časopise, nasprotno pa zatirajte liberalno židovsko časopisje. Prihodnost mora biti naša!

Čepovan, dne 6. jan. 1902. — Danes opoldne je bil občni zbor tuk. kat. pol. Čitalnice v prostorih g. Štefana Kofol. Vdeležba je bila nepričakovano obilna: vpisalo se je takoj pri zboru 53 u d o v, ki so z veseljem plačali še več nego udnino, tako da je Čitalnica takoj naročila deset „Pr. Listov“, deset „Domoljubov“, 1 „Gorico“ in 1 „Kmetovalca“. Iz govora č. g. Jakopa Rejec kot Čit. načelnika omeniti moram te besede: Laž nas ne bo rešila (osvobodila), ampak resnica — podpirajmo se drug drugega v dobrem, delajmo za čast naše občine in cele okolice ter za resničen napredek — zaprimo svoje hiše bfezbožnim, lažnjivim časopisom — varujmo našo mladino pohujšanja...

Volil se je novi odbor. — Naposled se zahvali novi načelnik, č. gosp. Jakop Rejec vsem navzočim možem za obilo vdeležbo, za navdušenje za dobro stvar ter predlaga še, naj kat. pol. Čitalnica pošlje izjavo udanosti Nj. svetlosti, prestolonasledniku Francu Ferdinandu: kar so navzoči možje odobrili z živio-klici na presv. nadvojvoda, pokrovitelja katoliških šol.

V zavesti, da —
još čepovanska ni propala,
dok mi živimo —
so se zborovalci razšli. Dal Bog kat. pol. Čitalnici rast in čast!

Smrt reveža v Ročinju. — V noči 6. t. m. je tukaj umrl Jožef Ipavec, 60-letni starček. Ker ni imel nikakršnega premoženja, mu je občina oskrbovala hrano in stanovanje. Sirota je umrl kakor se sliši, za mirazom. Stanoval je v neki sobi, ki je imela razbita okna. Ker se je že par dni poprej zmešal, je obleko iz sebe trgjal. Večkrat so ga dobili na tleh ležati. Na to so bili naši občinski očetje opozorjeni. Zali Bog, da se ni nihče zanj zmedil. Dobili so ga 7. t. m. zjutraj na tleh nazega in mrtvega. Kršanska usmiljenost, kje si?!

Trnovo pri Gorici, dne 12. jan. — Lepo slovesnost smo imeli danes tu na Trnovem: blagoslovili smo nov križ s podobo Križanega v naravni velikosti. Kako pretrese človeka pogled na to podobo! Na ono trpeče telo, ki je za nas

viselo na križu!... Da, umetnik je bil, kdor je znal tako izrazito izdelati podobo našega Odrašenika.

Bil je slovesen trenutek, ko so 4 možje dvignili v župnišču velikanski križ — ko so pevci zapeli Riharjevo:

„Zastava kraljeva vihra,
in s križa se skrivnost blesti;
Sam Bog na njem življenje dá,
da nam življenje podeli“ —

ko smo se počasi pomikali začeli proti cerkvi: prav res ginljiv trenutek! In kamenito srce bi moral imeti, kdor bi prav ničesar ne občutil pri tej slovesnosti.

V cerkvi je č. g. župnik Jakob Rejec blagoslovil novi križ, potem pa nastopil kot slavnostni govornik ter je v lepem govoru kazal na križ: mladini in odraslim v izgled in poduk.

Pri slovesni sv. maši so peli domači pevci pod vodstvom g. učitelja — a gledé petja bom morda drugič kaj povedal.

Samomor. — V soboto popoldne ob 3. urah so našli prodajalca loncev in ptičev Nagliča stanujočega na Korunu, v njegovi kleti obešenega. Uzrok samomora ni znan, ve se samo to, da z lastno ženo ni živel popolnoma v miru.

Zopet otrok zgorel. — V ulici proti pokopališču v Gorici je pustila dne 13. t. m. mati Terezija Furlan svojo triletno hčerko Margarito samo pri ognju. Ko se je vrnila v hišo, je bil otrok ves v plamenu in v zadnjih izdihljajih. Prestrašena mati je hitela gasiti, a otrok ji v rokah umrje!

Kat. bralno in pevsko društvo „Slovenska Zveza“ v Št. Petru bode imelo svoj redni občni zbor dne 19. t. m. ob 11. uri predpoludne v društveni sobi. Red zborovanja po pravilih.

Ponižani brezverec. — Znano je, kaj je vse govoril vsenemški poslanec Wolf v državnem zboru o kat. cerkvi, kako nesramno je napadal duhovščino, katoliško moralo, sv. Alfonza itd. Takrat je bil na vrhuncu slave.

In danes?
Odpovedati se je moral državno-zborskemu poslanstvu, ker so tako zahtevali njegovi prejšnji somišljeniki. Nastopil je sicer zopet kot kandidat v mestnem okraju Trutnov na Češkem, toda proti njemu so se vzdignili vsi nemški časopisi, kateri odkrivajo zdaj njegove lumparije ter objavljajo take svinjarije, da mu je za vedno vničena čast in poštenje.

Wolf, znani zasramovalec sv. Alfonza, je tedaj že ponižan. Prepričani smo za trdno, da bodo — kakor Bog živi — ponižani tudi slovenski liberalci na Kranjskem in Goriškem, ki so na enak način smišli moža velike svetosti, moža neumorne delavnosti in nesebične požrtvovalnosti — sv. Alfonza!

Učiteljske vesti. — Na svojih mestih so postali definitivni: G. Kutin Anton Št. Maver-Podsabotin; Pavlica Urb. Bukovica; g. čna Jug Ana, Vrtojba; Oblack Amalija, Kamnje; Manžoni Eliza, Kanal in Komar Marija, Rihemberg. — Premeščen je iz Šempasa v Tribušo g. nadučitelj Anton Rustja. — Premaknjeni so v I. plač. razred gosp. Kacafura Anton, g. čna Mozetič Adele in Perc Marija. V II. plač. razred gospoda Pavlin Leopold in Leban France ter g. čna Lukman, Cej in Kumar. — G. Guštinu, ki je odšel za suplenta na deško vadnico v Koper, se je dovolil enoletni dopust. Brezplačni dopust do konca šolskega leta se je dovolil g. Sinigoj Francu, učitelju v Sv. Križu. — V prihodnjem šolskem letu se bodo zidala nova šolska poslopja v Solkanu, v Avčah, ter prizidalo II. razred na Dolu.

Razpis učiteljskih služb. — V šolskem okraju goriške okolice se razpisuje v definitivno nameščenje:

1. mesto nadučitelja na trirazredni ljudski šoli v Mirnu ter na dvorazrednih ljudskih šolah v Grgarju in Št. Martinu;
2. po jedno mesto učitelja-voditelja na jednorazredni lj. šolah v Lokovcu, Rupi, Vedrijanu in Velikih Žabljah;
3. mesto potovalnega učitelja za Srednje in Kambreško;
4. po jedno mesto učitelja na dvorazrednicah v Šmarjah in Kozani in na ekspoziuri v Dobravljah;
5. po jedno mesto učiteljice na trirazredni lj. šoli v Kanalu in na dvorazrednih lj. šolah v Ajdovščini, Št. Martinu in Lokavcu.

S temi službami spojeni prejemki so določeni v deželnem zakonu z dne 6. oktobra 1900, dež. zak. št. 26.

Potovalni učitelj dobiva tudi potnino letnih 200 K.

Josip Noli. — V noči 11. t. m. je umrl v Ljubljani Josip Noli, operni pevec in odgovorni urednik „Slovenskega Naroda“.

Umrj je v Ljubljani preds. kranjske trg. zbornice dež. posl. Josip Kušar dne 13. t. m.

Osebna vest. — Dekan v Kastvu preč. gospod Mihael Laginja, predsednik društva „Bratovščine hrvatskih ljudi“ je šel radi slabega zdravlja v pokoj.

8000 novih katoličarov. — „Missions Cathol.“ poroča, da se je pustil kralj v Nsonbi ob Spodnjem Nigru z 8000 svojih podložnikov krstiti.

Sin Napoleona III. — kolporter. — Nedavno je umrl v neki pariški bolnici sin Napoleona III. in Marjete Bellanger. Mati mu je zapustila lepo imetje, katero pa je vsled špekulacije zgubil vse ter postal berač. Prodajal je časnike po ulicah in bil znan vsakemu pod imenom „Poleon“.

Žrtv svoje žene. — Minuli teden je bil na Dunaju obsojen na 4 $\frac{1}{2}$ leta težke ječe bivši ulanski ritmojster Aleksander pl. Carina. Obtožen je bil vohunstva, doprinešenega s tem, da je izdajal važne tajnosti naše vojne uprave. Delal je baje za Francijo in prejemal za to velike svote. — Zanimivo pa je vedeti, na kateri način je obsojeni Carina zabredel na to opozlo pot. Poroča se namreč, da ga je k temu dovedla zapravljivost njegove soproge, katerej ni mogel nikdar dovolj znositi skupaj denarja. Ta ženska je bila tako zapravljiva, da je v 15 mesecih porabila samo za klobuke 700 K, za čevlje pa 400 K, za svoje obleke v poldrugem letu pa nič manj nego — 25.000 K! A njen mož je moral pri tem dostikrat stradati. — Ta ženska je bila zdaj v drugo poročena. Njen prvi mož neki grof in nadporočnik Mazzuchelli se je zaradi nje na Dunaju ustrelil. Živela sta v Ljubljani, kjer je na vse načine zapravljala. Ko je ležal njen prvi mož na mrtvaškem odru, je sklenila znanje s svojim sedanjim možem, ko je pa ta stal pred sodiščem, seznanila se je že z drugim. To je pač — „uzor“ zakonske žene.

Strahovit zločin na vlakcu. — Iz Harkova na Ruskem se poroča: V nekem nočnem vlakcu Katarinske železnice vozil se je blagajniški uradnik, ki je imel pri sebi 30.000 rubljev. Na neki postaji stopil je na železniški stroj k znanemu mu vlakovodju, od tedaj pa je mladi blagajniški uradnik zgnil. V železniškem stroju so sedaj dobili koščke človeške Pete. Mašinist in kurilec sta uradnika pobila in ga, ko sta ga oropala vrgla v goreči železniški stroj.

Poročilo o 13. občnem zboru podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju. — Letošnji občni zbor meseca decembra na Dunaju, se je odlikoval s tem, da je bil izvenredno dobro obiskan. To dokazuje, koliko važnosti pripisujejo na Dnnaju bivajoči Slovenci temu društvu. Po pozdravu g. predsednika Pukla, poročala sta g. tajnik Dr. Vidic in blagajnik dr. Kl. Seshun o delovanju tega društva v minulemu letu. Dr. Vidic je povdarjal, da je društvo podpiralo več revnih dijakov kot druga leta, da se je glavnica pomnožila, v tem pa je nazadovalo, da je prejelo manj podpor kot preteklo leto. Glavnica pa se je izvenredno pomnožila. — Iz poročila g. blagajnika je povzeti: Društvena glavnica se je letos pomnožila za 5180 K tako, da znaša letos 16836 K 44 v. Razpoložene glavnice je l. 1900 ostalo 2188 K 76 v. Prispevki rednih udov, podpornikov in dobrotnikov so to leto znašali 3867 K 19 v, obresti pa 720 K 90 v, vrnene podpore 70 K; skupaj znaša razpoložena glavnica 6846 K 75 v. Iz te svote so se pokrili stroški: a) podpore 4363 K, b) upravni stroški 205 K 6 v, c) pristojbine in provizije poštne hranilnice 7 K 75 v. Društveno premoženje znaša ob sklepu letnega računa 19105 K 43 v. Podpirancev je bilo 77. — Darovi se pošiljajo društvu blagajniku g. dr. Kl. Seshu-nu na Dunaju l. Singerstrasse 7.

Žid je Žid! — Zgodilo se je nedavno v Trstu. Uboga ženica imela je pri sebi malo deklico, kateri sta umrli oče in mati. Ta sirota hodila je v šolo v samostan Benediktink. Vsega potrebna: živeža in obleke za-se in za deklico, ne vé, kam bi se obrnila. „Hodite“, ji reče neka tovarišica, „v zavod otrok“.

„Grem in prosim malo obuvala za ubogo siroto. Načelnik zavoda — žid — jo vpraša: „V katero šolo hodi ta deklica?“ „Hodi v samostan“, mu ženica odgovori. „A tako!“ reče na to žid in se ji poroga.

„Hodite, naj vam dajo nune obuvalo!“ Na te tolažilne besede ji pokaže vrata! Nesrečno sovraštvo do sv. Cerkve! Tedaj katoličan ne sme niti pomoči prositi?!

Prodajo se nove orglje za 100 K s 3 registri, principalom, oktavo in flavto s 4 oktavami. Več se poizve pri g. Ivanu Kacin v Otaležu p. Idrija.

Razpis službe. — Služba občinskega tajnika v Volčah je vsled starejšinstvenega sklepa 31. decembra 1901 s tem razpisana. Letni zaslužek je 460 K. Prosilci za to službo naj se oglasijo pri županstvu v Volčah do 15. marca 1902.

Socijalne drobtinice.

Socijalni demokratje — obrekovalci. — Olomuški list „Moravan“ piše o demokratskem državnem poslancu Schuhmeierju tako: „Dragi g. Schuhmeier, dovolili ste si pod krinko imunitete bedasto obrekovati najmil. kneza-nadškofa olomuškega in v strašnih barvah slikati stanje njegovih delavcev. Zato ker ste zaradi imunitete ušli kazni in Vaše obrekovanje ne more biti sodnijsko kaznovano, zapomnite si, da so vsi delavci kneza-nadškofa od leta 1899 zavarovani za starost in onemoglost za delo in sicer od zadnjega hlappa in drvarja naprej, s katerim delom velikodušnosti se je knez-nadškof obremenil za leto za več ko 100.000 K. Toliko je storil za delavce dr. Teodor Kohn, ki ste ga tako nesramno obrekovali. In sedaj ljubi Schuhmeier, naredite vi ali kateri vaših tovarišev enak vzgled očetovske skrbi in požrtvovalnosti, Vi, ki imate vendar zavarovanje za starost in onemoglost kot prvo in pglavitno točko svojega programa“.

K temu poročilu naj se dostavimo, da obrekujejo tudi slovenski socijalisti nadškofa Kohna po vseh shodih.

O zasebni lasti. — 20. Da si človek pridobi last, ne zahtuje svobodna volja, zahteva se dalje še, da je dejanje, katero služi v pridobitev lasti, očitno ter združeno z očitnim namenom druge od posesti izključiti.

Ti so pglavitni pogoji za pridobivanje lasti in sicer ne samo glede onih stvari, ki nimajo še lastnika, ampak tudi glede onih stvari, ki imajo že lastnika. Dokler niso izpolnjeni ti pogoji namreč: svobodno in očitno dejanje ter očitni namen druge izključiti, je nemogoče govoriti o lasti in o lastnini.

Očividno je, da si z golimi notranjimi mislimi in željami ne moremo prilaštiti nobene reči, kajti na misli in želje, katere goji človek, pa jih očitno ne izrazi ali v dejanju očitno ne pokaže, ni dolžan nihče ozirati se. Samo z mislimi in željami si ne more pridobiti nobene pravice, katero bi bili drugi dolžni priznati.

Istotako je tudi jasno, da moramo imeti, ako si hočemo prilastiti kako stvar, očitni namen druge od nje posesti izključiti. Ako se kdo kake stvari le posluži, pa nima očitnega namena druge izključiti, ne moremo še reči, da je njemu lastna. Dokler očitno ne izrazi, oziroma v dejanju ne pokaže tega namena, smemo po pravici soditi, da je dotična stvar ali obča ali vsaj da ni še njegova.

Za kratek čas.

Česa se ljudje umisljijo! — V mestu Boston v Ameriki napravili so veliko pojedino. Pri mizi je bilo 15 „posebnih“ oseb. Na prvem mestu je sedel nek Egipčan, Hassan Ali po imenu, ki je bil dolg 2 metra in 18 centim. Lep mož kaj ne?

Na njegovi desni je sedel pritlikovec Šotlandec, komaj 48 centim. dolg, na levi pa najdebelejši ameriški par: gospod Marlon in njegova soproga. Imela sta oba skupaj 1100 funtov! Uboge stolice!

Zraven teh sedeli so po vrsti štirje bratje, doma od črnega morja, črni kot oglje, toda z svitlo belim nosom in popolnoma belim čeloma. Pač čudni ljudje!

Ob drugi strani sta bila pri mizi dva živa kostenjaka, moža suha kot mrlič. Samo oči so se jima svetile. Prvi je bil Francoz navadne velikosti, drugi pa velikanski Kinez, ki je izpil vsake dve uri v enem dušku po pet meric vode, itd. itd.

Velikan Hassan Ali je namreč obhajal petindvajsetletnico svojega rojstva, zato je napravil pojedino, h kateri je spravil „te čudne“ ljudi od vseh strani sveta.

Kaj pa potem?

Debeljaka, mož in žena sta pojedla dvanajst piščancev, vsak po šest; velikan Kinez pet kilov riža z maslom; velikan Ali, hišni gospodar, pa je spravil pod streho svoje kože tri ducate klobasic, izpil trideset surovih jajc in spraznil dvanajst krožnikov juhe. Vse to pred kosilom! Za golaš!

Na to je sledilo kosilce. Kaj se je vse pogoltnilo, pustimo; vredno je vendar, da se zvé, kaj je vse požrl hišni gospodar Ali.

Kaj pa?

Osem biftekov (cvrto meso), en svinjski „peršut“, dva funta rib polenovk, štiri pečene kokoši, šest škatel sardel, eno skledo solate, en funt švicarskega sira, osem pomeranč in brez števila raznega sadja.

Toda — pri vsej tej jedi, ni spil niti kapljice vina ali piva, ampak „le“ štirinajst steklenic limonade.

Pač dober zelodec! Bog nas varuj take nesreče!

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Santos . . .	K 200—	do 220—
„ Sandomingo . . .	280—	300—
„ Java . . .	270—	290—
„ Portorico . . .	280—	300—
„ Ceylon . . .	380—	400—
Slakdor	88—	92—
Špeh	116—	120—
Petrolj v sodu . . .	36—	—
„ zaboju	—	12 80
Maslo surovo	—	1 60
„ kuhano	—	2 20
Otrobi debele	10 40	12—
„ drobne	10—	11—
Turšica nova	12 80	13 20
„ za hrano	13 20	14—
Oves	17—	18—

Moka ogerska:

št. 0 K 40—,	št. 1 K 30 20,	št. 2 K 30 40
„ 3 „ 28 60,	„ 4 „ 28 20,	„ 5 „ 27 20
„ 6 K 26 40.		

140.000 kolčij

Riparija portalis in Rupestris monticola

100 komadov 1 krono, pri večji množini se cena zdato zniža, odda

Oskrbništvo grofa Žige Attensa v Podgori.

Anton For.

klobučar in gostilničar v Semenški ulici, imabogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči vsvoji krēmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gospodsk. ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovičo, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah. Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25, (v lastni hiši)

prilporeča čistiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Slakdor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za možke po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočala se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec

M. P O V E R A J,

na Travniku št 5.

Naznanjam častitim gospodom odjemalcem in damam, da sem se preselil s svoje krojačnice in trgovino, iz prejšnjih prostorov na Travniku št. 22 v goriznačene prostore na Travniku št. 5.

P. n. občinstvu prilporeča svojo izborno zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim oblekam za vsaki stan.

Izdeluje se haveloke, sako, pelegrine in finije obleke za gospe po najnovejši modi.

Blago se prodaja na meter tako po ceni, da je z menoj nemogoča vsaka konkurenca.

Edina prodaja finih dežnikov iz tovarne odlikovane z zlato svetinjo na pariški razstavi. Vstrežem vsakemu naročilo in po vsaki modi.

Cotič Peter

čevljar

v Gosposki ulici hiš. št. 14

(tik zaloge pohištva g. Breščaka)

sprejema naročila vsakovrstnih čevljev bodisi finega ali navadnega izdelka po ugodnih cenah.

NOVA
TVRDKA
J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7 (tik „Kroj zadr.“)
prva in edina slovenska trgovina za modno in vsakovrstno drugo blago; — ima najlepšo zalogo okrasov za damske obleke, nogavice, rokavice podoblek, dežnikov, ruskih galošev domačih čevljev, modrecev, kravati itd. itd. svilnenih in volnenih šerp. vse potrebščine za šivlje g. krojače in šivlje

Najboljša krma za živino je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Pott-a

v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

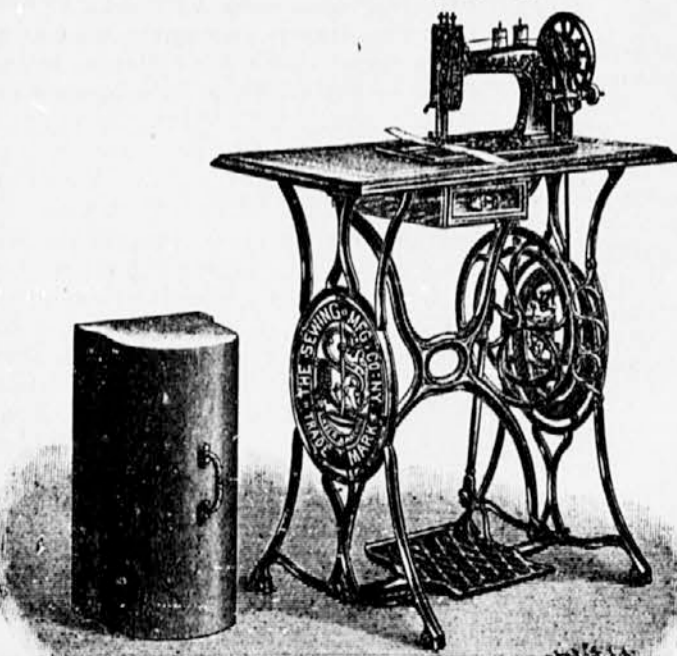
Josipu Komelu,

ulica proti Soškemu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podružnici v Stolni ulici št. 4.

Uzorcei z navodili se razpošiljajo brezplačno.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezajnih strojev (Stickereimaschinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popravljavnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunški ulici hiš. št. 16.

Šiva lne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4 90 K
Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Méd pitanec in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,
svečar v Gorici, ulica sv. Antona

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Corici, ulica Moreli 12,

prilporeča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Ivan Bednařik

prilporeča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celutoida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Jakob Šuligoj

urar v Gorici,

Gospodsk. ulica hiš. št. 25,

prilporeča svojo

prvo slov.

urarsko

delavnico

in popravljavnico

ter zalogo ur

vseh vrst in

kakovostij, na

dalje razno-

vrstne šival-

en stroje najnovejših sistemov in najboljše kakovosti, vse po zmernih cenah. — Vsako popravilo je jamči edno leto, šivalne stroje za pet let.

